

So lang in unsern Föhren
Ein Vogellied erklingt,
So lang in unsern Röhren
Die heisse Kugel singt!"

Tudi naših sošedov Nemcev želja „deutsch bis zur Adria“ se bo razbila nad slovenskim patrijotizmom, ako Bog dá in sreča junaška!

Na vrhu prehoda je precéj dolga, zelena planjava. Vrak te opominja, da si čez 4000' nad morskim površjem. Prijetno dé očesu, ko vglada tukaj tudi majhno planinsko jezero. Na koncu jezera je plapolal ogenj, kolikor katerega je sedelo prece šnje število razcapanih nepotnikov. Podobni so našim ciganom, samo da jih kraljec imenuje „Dörcher“. Učeni o. Schöpf zaznamuje godovino teh nadležnih romarjev z bibličnimi imeni „Calistine“. Piše o njih s samostanskim humorjem: „Wir sind geboren in Hai, kleiden uns in Joppe, leben in Bethel und sterben in Galgal“.

IV.

Pismo iz Briksena.

Na prvi pogled spreleti skoraj človeka neka groza, ko gleda iz železniškega voza pot, po kateri se vije železnica z Brennerja navzdol. Daleč pod nami stoji mas Gossensass s svojim zelenim zvonikom, kakoršni je več po Tirolskem, pred nami pa molí mogočni Tribulaun v zračne visave. Železnica mora toraj narediti velik ovinek in iti skozi dolg predor, da pride v dolino. Gossensass je prava podoba planinske vasice. Nizke in snažne hiše so krite s kratkimi kamni (škodljami), čez katere je naloženih kakih pet tist kamnja, da veter toliko bolj gotovo strehe ne odnese. Od tu naprej se peljemo skozi ozko kamnitno dolino do mestica Sterzing. Ker smo vedno prišli, sem premišljeval, koliko zaslužka je pobral hlapcem gostilničarjem in koliko grošev vzel domačim hlapcem, mislil sem na spehane konje in na zaprašene poštno vozove.

Sterzing je precej veliko mesto z obilnimi cerkvami in starikastimi hišami. Imenovalo se je v zadnjem času bolj pogosto zaradi vojaških vaj, ki so se vršile črničo cesarja in cesarjeviča.

Na kolodvoru v Sterzingu pride v voz mlada Tiščica, ki je imela šopek planik (Edelweiss) za klobučnik. Iz obraza se ji je brala neka miloba, ki je le dolžnemu, deviškemu srcu lastna. Prašam jo, odkod in kje je natrgala lepe cvetlice. Pravi, da je doma iz Merana, da je pršla čez prehod Jaufen in da jo obiskat svojega brata, duhovnika v pusterški dolini. Bele cvetke je pa vtrgala vrh jaufenskega predora. Med tem pogovorom se domislím pripovedke, kako je revni „Seppl“ zgubil svoje mlado življenje. Črta, katero bi se bil rad izbral za tovaršico, ga dene t trdo poskušnjo. Prinesti ji mora z najstrmejšega vrha šopek planinskih cvetlic. „Seppl“ iz ljubezni vse v pripravi, toda zraven ozke brvi stoji zdaj ob potoku lesen zaminek, ki kaže, kako si je nekdo ob trdi skali glavo zdrobil. Marsikaka solza je uže kanila na tla pri tem izžihu, ki je večkrat okinčan s pisanimi cvetkami, toda tega „Seppelna“ ni nič več nazaj, ker že dolgo časa leži v dolini v prepadu.

Ko se pripeljemo v Briksen, se poslovim od tovaršicev, s katerimi sem se bil soznanil. Lep razgled se odpre očem s kolodvoru, ki stoji četrto ure nad mestom. Zoda kak spremen! Namesto visokih gorá se razteguje tukaj bolj nizki griči in namesto senožet zasajeni vinogradi. Pozna se, da smo na nižjem svetu. Čudljiva je škofijska cerkev, kjer je stoloval blagi Vincent Gasser in se lani preselil v večnost. Visoka zvon

nika, ki se vzdigujeta nad portalom, podobna sta onema ljubljanske stolnice. Nad vhodom stojé 3 škofje iz bellega marmorja. Pod njimi se bere napis: „Sancti pontifices gregis vestri estote memores!“ Precej zraven te cerkve je pa farna, ki je s prvo skoraj enake lepote in velikosti. Mesto je snažno, vidi se, da ima magistrat skrb za olepšavo. Posebno lepo in prostorno je deško semenišče, katero se je nedavno ustanovilo po blagodušnih darovih usmiljenih src.

V.

Pismo iz Beljaka.

Že se je začelo mračiti, ko sem se poslovil iz Briksena in peš korakal nazaj v Francensfeste. V dveh urah sem prišel do trdnjave. Topničar je hodil gori in doli ob zidovju, ko grem po cesti proti kolodvoru. Nekako sumljivo je gledal za menoj, pa vendar sem srečno prišel do bližnje gostilne, kjer sem prenočil.

Danes sem se na vse zgodaj po pusterški dolini nazaj odpeljal in ko je drdral vlak proti Beljaku, sem zopet pozdravljal domače gore, juliške planine, ki so vstajale tam zadej za koreuskim prehodom.

Potovanje je končano in pozabljenih v tujini nekaj neprijetnih skušenj poprejšnjih dni. Z veselim srcem se vračam v domovino.

J. L.

Mnogovrstne novice.

* *Deželni grb Bosne* je zasledil dr. Rački, predsednik jugoslovenske akademije v Zagrebu. Vlada bosniška namreč je deželno vlado v Zagrebu prosila, naj bi se v Hrvatskem deželnem arhivu sledilo po bosniškem grbu in dr. Račkemu, ki je dobil ta nalog, posrečilo so je po preiskavi novcev bosniških kraljev najti bosniški grb iz 15. stoletja.

* *Prvi katoliški kineški časnik* je nedavno v Shanghai-u prišel na svetlo. Oblika tega časnika je prav kineška: list je samo po eni strani natisnen in je dolg 3½ do 4 čevlje, širok pa je 1 čevlj. Zavaljo njegove neizmerne dolgosti je časnik po dolgem petkrat, po širjavi pa enkrat zganjen.

* *Meseca svečana prihodnjega leta 1880.* bomo doživeli nekaj, kar bodo doživeli potomci naši še le leta 1920, namreč to, da bode mesec svečan (februar) imel 5 nedelj, kakor jih bo imel svečan prihodnjega leta, namreč 1., 8., 15., 22. in 29. dne svečana, kakor nam nova „Pratika“ za leto 1880. kaže. V 100 letih se primeri ta redki prigodek le trikrat.

* *Judov v Avstriji* je 1 milijon in 533.000, in sicer 923.000 v Cislajtaniji, in 610.000 na Ogerskem. Na posamezne dežele se tako razdelé: na Českem jih je 106.000, na Moravskem 51.500, v Šleziji 6700, v dolnji Avstriji 63.500, v gorenji Avstriji 1400, na Štajerskem 1050, na Primorskem 6830, na Tirolskem 1560, v Bukovini 54.500, v Galiciji 628.800, na Ogerskem 572.000, na Erdeljskem 26.500, na Hrvaškem 6830, v vojni graniči 3150, na Kranjskem 240, na Solnograškem 150 in na Koroškem 180. Največ judov je tedaj v Galiciji in Bukovini, na Ogerskem in na Českem; najmanj pa na Kranjskem, Solnograškem in Koroškem.

Naši dopisi.

V Gorici 12. okt. — Povedal sem uni pot, koliko učencev štejete gimnazij in realka; imamo pa še dvoje viših učilišč v Gorici, katerih status zna morebiti koga